

ANGELČEK

OTROKOM PRIJATELJ, UČITELJ
IN VODITELJ

UREDIL JOŽEF VOLC.

XXVII. TEČAJ.

V LJUBLJANI 1919

IZDALO DRUŠTVO „PRIPRAVNIŠKI DOM“

TISKALA JUGOSLOVANSKA TISKARNA

Ie 33382, c

2 14. XI. 1946 / 2398

KAZALO

k XXVII. letniku Angelčka.

Pesmi.	Stran		Stran
Zimska radost. (<i>Radoslav.</i>)	1	Zimski večeri. (<i>J. E. Bogomil.</i>)	36
Smrt v snegu. (<i>A. P. Pri- gorjev.</i>)	10	V škrlatinki. (<i>—c.</i>)	39
Ob zibelki. (<i>Vneslav.</i>)	17	Neumna Liza.	44
Naša kaša. (<i>O. E. B.</i>)	33	Umetnik. (<i>J. E. Bogomil.</i>)	58
Otroku. (<i>Mohorov.</i>)	43	Kesanje in obljuba. (<i>Cveti- nomirski.</i>)	72
Veliki petek. (<i>J. Polák.</i>)	49	Na letovišču. (<i>J. E. Bogomil.</i>)	87
Solnčku. (<i>Cvetoš.</i>)	59	Težki računi. (<i>J. E. Bogomil.</i>)	97
Pomlad. (<i>Smiljan Smiljanič.</i>)	71	Kaj bo iz teh fantov? (<i>J. E. Bogomil.</i>)	120
Sveti Juri. (<i>B. Gorenjko.</i>)	75	Z doma! (<i>Marica Koželjeva.</i>)	124
O tistih dneh! (<i>Vneslav.</i>)	81	Kadar Zorka pere (<i>J. E. Bogomil.</i>)	134
Zlato Srce. (<i>Fr. Krizostom.</i>)	100	Poredneža. (<i>J. Klemenčič.</i>)	151
Kraška nagajivka. (<i>Dr. Jos. Lovrenčič.</i>)	113	Jokajočemu otroku. (<i>Ksa- ver Meško.</i>)	155
Prijatelju domov. (<i>Slavko.</i>)	123	Zemljepisni, zgodovinski in življenjepisni sestavki.	
Pridna kuharica. (<i>Dr. Jos. Lovrenčič.</i>)	136	Cvetka. afriške puščave.	103
Popotnik. (<i>Bogomil Gorenj- ko.</i>)	145	Mali črni mučenec.	137
Sveta noč. (<i>Janko Polák.</i>)	150	Naravoslovni opisi.	
Prve stopinje v snegu. (<i>Dr. Jos. Lovrenčič.</i>)	154	Dva začetnika. (<i>J. E. Bo- gomil.</i>)	8
Povesti, pripovedke, prilike in basni.		Na sankah. (<i>Cvetinimirski.</i>)	27
Jaz in Angelica. (<i>Miloševa.</i>)	6	Popravljeni led. (<i>J. E. Bo- gomil.</i>)	34
Dihur in lisica. (<i>Tone Ko- sem.</i>)	11	V blaženo pomlad. (<i>J. E. Bogomil.</i>)	67
S sabljo ali s plugom? (<i>J. E. Bogomil.</i>)	24		

	Stran		Stran
Koristni nauki. Drobiž.		Rešitve in imena rešilcev.	
Šola lepega vedenja. (<i>Ivan Langerholz.</i>)	2, 20, 51, 83, 114, 147	47, 79, 108, 142, 159	
Na Svečnico. (<i>Jak. Soklič.</i>)	45	Vabilo na naročbo.	16, 160
Utrgaj me! (<i>Anton Čadež.</i>)	78	Popravi!	15
Berač Jernejec. (<i>J. Š.</i>)	102	Pozor!	80
		Naročnikom.	112
		Slike.	
Dramatična igra.		Dva začetnika.	9
Predšolskimi vrati. (<i>A. O-Š.</i>)	90	Slavko potolažen poslušča.	25
		Takó -le!	37
Zabavne in kratkočasne reči. Razno.		Umetnik.	56—57
Dopisi.	13, 76, 101, 137, 157	„Glej, stvarnica vse ti ponudi!“	69
Radovedni zamorček.	14	Kako Pazi varuje Verico.	88
Čuden zid. (<i>F. Lamprecht.</i>)	15	„Sama!“	99
Skrivnostno pismo.	47	Cvetka afriške puščave.	105
Uganke.	48, 78, 142	Kaj bo iz teh fantov?	121
Modrost malih. (<i>A. Čadež.</i>)	60	Kadar Zorka pere.	135
Naloga. (<i>Štrithov Ciril.</i>)	79	Misijonar roma od kočē do kočē.	139
Rebus.	107	„Cene in Tine . . . se brž skrijeta.“	152—153
Demant.	107		

Priloga „Vrtcu“ in glasilo „Marijinih vrtcev“.

Štev. 1.

V Ljubljani, 1. januarja 1919.

XXVII. teč.

Radoslav :

Zimska radost.

*Bratec, snežec nam pobelil
hribe je in plan —
kdo se ne bi razveselil:
oj, sani na dan!*

Tja na holmec pohodimo,
tja na solnčni kraj,
tam v dolino spet zdrčimo:
to bo zimski raj!

Tonek, ti vojé boš ridal —
primi za motvoz!
Skoraj bi ti čast zavidal:
naj ti bo v ponos!

Oj, zavriskajmo veselo
k solncu, do višav!
Če pa zvrnemo v globelo,
nosek bo krvav . . .

Ivan Langerholz:

Šola lepega vedenja.

I. razred.

Mnogo otrok se šole silno boji. Ko pa enkrat prestopijo šolski prag, jim pa gospod učitelj povedo mično povestico, in strah je v kraju. Zato tudi mi začnimo to-le šolo s povestjo.

Skozi vas stopa tujec. Pa ga zagleda Migovčeva Minka in se mu spači. Potem pa urno steče v vežo in začne praviti: »Mama, pogledjte no, kakšen dedec gre tam-le po poti.«

Hribovčev Jožek pa pobere kamen in ga vrže za tujcem. Ko se pa popotnik obrne in mu zažuga ter stopi par korakov proti njemu, se pa Jožek zadere na vse grlo, kakor bi mu hotel kdo jermene rezati s hrbta. Domov prišedši pa pripoveduje, da je šel čisto mirno po poti, pa da ga je hotel en mož ubiti. Komaj, da mu je ušel.

Sredi vasi se pota ločijo. Tujec ne ve, kam bi se obrnil. Pa se prikaže pri bližnji hiši kuštrav fantek — Kozminov Tonček je — in tujec ga vpraša:

»Ti, fantek! Katera pot pa drži v Kranj?«

»Tista-le!« pokaže Tonček nalašč napačno.

Tujec gre po napačni poti, zamudi vlak in mora čakati drugega vlaka dolge tri ure. Doma pa mu je med tem časom umirala in umrla mati. Kako težko je pričakovala svojega sina! In sin je tudi trdno upal, da še enkrat sliši sladko materino besedo. Še enkrat in — zadnjič. Ko bi prišel na vlak, na katerega je bil namenjen, bi bil še videl svojo mater živo . . .

Otroci, kaj pravite na to? Kakšna je ta povest? Lepa ni. Nič posnemanja vrednega niste slišali. Minka vam ni všeč, Jožek se vam zdi hudoben, na Tončka ste pa kar hudi. Pa zakaj?

Sedaj vas bom jaz nekaj vprašal: Kdo ve, če niste včasih tudi vi podobni Minki, Jožku ali celo Tončku? Včasih ste preveč lahkomiselni, včasih razposajeni, semtertja pa naravnost hudobni. Odtod vaše nerodno, včasih celo sirovo obnašanje.

Zato bomo pa začeli danes s šolo lepega vedenja, prav potrebno šolo za vas vse.

Danes imamo prvi dan naše šole.

Prvi dan! Ali se še kaj spominjate, kako se vam je godilo prvi dan v ljudski šoli? Še sedeti niste znali, govoriti ne, plašno ste gledali drug v drugega. Še nikoli niste videli toliko otrok skupaj.

Naj vam povem, kaj mi je naredil Reparjev Matevžek. Naveličal se je sedeti, pa je poveznil na glavo tisti ostanek klobuka in — bum, bum! — jo je hotel popihati iz šole s svojimi težkimi škornji.

»Oho! Kam pa, Matevžek?« ga ustavim.

»Domov!«

»Zakaj pa domov?«

»Lačen sem.«

»Pa naveličal si se že tudi, kaj?«

Matevžek je pokimal. S težavo sem ga spravil nazaj v klopi in mu malo dopovedal, da bo šel takrat domov, ko bodo šli tudi drugi otroci. Nekaj časa je sedel Matevžek mirno. Kmalu so se mu pa udrle solze, in konec je bil glasen jok.

»Zakaj se pa jokaš, Matevžek? Tak fant pa ne sme jokati!«

Počasi, sunkoma je povedal Matevžek: »Mama — so rekli — da moram — priti — kmalu domov.«

Revček ni vedel, kaj so mu hoteli mama pravzaprav povedati. Kaj so mu hoteli povedati? I, to-le: Ko bo minula šola, nikar ne postopaj po potu, nikar se ne potepaj, ampak pridi naravnost domov!

Prvi dan v šoli lepega vedenja! Tudi pri nas bo začetek bolj težak. Pa bo zmirom bolje. Tako lepo po domače bomo kramljali, da bo kaj. Samo ubogati boste morali, pa bo šlo. — Kazni pa v naši šoli ne bo nobene; saj se neotesano vedenje samo kaznuje. Kdo pa mara za nerodnega zagovedneža! — Knjig in zvezkov, peres in svinčnikov v naši šoli tudi ne bomo potrebovali. Kakor nalašč zdaj v teh dneh, ko vsega manjka.

Samo to poprosite svoje starše, strice in botre, da vam bodo naročili »Angelčka«, pa bo vse urejeno. Brati pa že znate. Vse, kar vam bo »Angelček« povedal, pridno preberite in po tem se ravnajte.

Šola lepega vedenja! Marsikomu se bo morebiti čudno zdelo v tej šoli. Mogoče mu ne bo kaj všeč. Saj vemo, da se zdi mladim ljudem marsikak dober nauk prav neumen. Pa nič ne de! Sčasom se boste naše šole privadili in spoznali, da je lepo vedenje vsem potrebno in koristno, in zlasti še otrokom.

(Nadaljevanje.)

Miloševa :

Jaz in Angelica.

Ysak dan pride mala Angelica k meni v vas. Prav majhna je še. Sedaj je v petem letu. Njeni starši stanujejo pri sosedovih. Zato ima Angelica prav lepo prilžnost, da pride k meni v vas. Zadnjič sem bila ravno na vrtu, ko je pritekla Angelica k nam. Pod grmičkom je zagledala jesenski podlesek in vprašala: »Za koga so pa te rožice — kam se pa denejo?«

»Te rožice se lahko pripnó na prsa, ali pa, če jih hoče kdo v roki nositi,« ji razložim jaz. Zdaj pa, kadar vidi kakšno rožo, pa vpraša: »Ali so tudi te rožice za na prsa?«

Ob nedeljah, ko imam bolj čas, pa učim Angelico kakšne pesmice ali pa molitvice. Včasih tudi zapojeva. Najrajši poje ona:

Gozdič je že zelen,
travnik je razcveten...

Kadar se pa že vsega naveliča, in ji jaz še kaj rečem, na primer, naj gre zapret vrata ali kaj podobnega, mi pa pravi: »Ja, če mi boš cukrček dala.«

Naj vam povem, kaj si je zadnjič izmislila, ta mala Angelica. Zgoraj po hodniku sem pometala, kar priteče zopet k meni. En čas je bila tiho. Kar se je nečesa domislila, pa rekla: »Ti, veš kaj? Danes se pa igrajva tako, da boš ti otrok, jaz bom pa tvoja mamica.« Jaz sem se ji zasmejala in nisem nič rekla. Ker ji pa ni bilo všeč moje molčanje, je rekla: »No, ali se greš, ali ne? Pa ne bom več prišla k vam.« — To pa je zato zažugala, ker me je zadnjič vprašala,

kaj bi jaz naredila, če bi ona zbolela in bi več časa ne mogla priti k meni. Pa sem rekla: »Oh, Angelica, tega pa ne smeš narediti. Jaz bi se vedno jokala, tako bi mi bilo dolgčas po tebi.«

Potem pa pravim: »Kako bom jaz otrok, ko sem toliko večja od tebe? In, če bi bila jaz poredna, kako me boš pa za ušesa, ko si tako majhna?« Malo je Angelica pomislila, pa rekla: »Te bom pa za predpasnik, pa boš vedela, da moraš biti pridnejša.«

»Pa me ne bo nič bolelo.«

»Ja, je vseeno! Danes se moramo tako igrati, pa je.«

Da ugodim njeni otročji želji, sem se naposled le vdala, pa mi je začela ukazovati.

Kadar je nisem ubogala, pa me je pocukala za predpasnik. Ko je pa videla, da se ne zmenim dosti za to cukanje, je šla pa po drobno palico in me je tepla.

Ko sem pomedla po hodniku in začela pometati še po stopnicah, mi je rekla: »Tukaj, kjer jaz stojim, pa ne smeš nič pometati. Le kar naprej pojdi!« Jaz je pa nalašč nisem hotela ubogati, in sem jo z metlo malo obrsknila po čeveljčkih. To pa je malo »mamico« zelo užalilo. S palico mi je zapretila ter rekla: »Ti poredni, ti neposlušni otrok!...« In ni še vsega izgovorila, pa se je prekucnila po stopnicah. Ko ji je zmanjkalo še stopnic in je obležala v veži, se je pa začela jokati. Jaz sem se ji pa na ves glas smejala in sem šla pobirat malo »mamico« — ubogo Angelico.

Kadar jo zdaj vprašam, če se gre še igrat »mamico in otrok«, pa pravi: »Nikoli več se ne grem! Igrati se je že prijetno, le po stopnicah se trkljati — ni nič prijetno.«

J. E. Bogomil:

Dva začetnika.

Zdaj-le ob Novem letu sta se enkrat srečala v goščavi. — Zajec je iskal zadnjih ostankov zelenjadi, kužek pa — no, se je ta dan malo potepal.

Vse kaže, da sta oba šele pred meseci zagledala luč sveta. Eden ondi sredi polja; drugi pa, Dači, v prijazni lovčevi koči.

Dači se še prav nič ne zaveda svojega poklica. Če bi bil zdaj-le tukaj Jožetov Pozor ali pa Štefinov Pazi, jej, bi bil dolgoušec v škripcih! Kdo ve, če bi mu že ne bila odbila zadnja ura? Jutri bi ga že nesla potovka v Ljubljano. Iz ljubljanske kuhinje bi potem priromal na mizo kakega imenitnega ljubljanskega veljaka. Kdo ve, če ga ne bi pokusil še kateri izmed naših ljubih naročnikov? A Dači nič ne misli na to slavno zajčevo prihodnost.

Toda malo nezaupljivo sta se vseeno gledala zajec in Dači. To se jima dobro pozna na kosmatih obrazih. Ko bo Dači malo bolj učen, bo pa poljski divjak — če bo še živ — čul drugačno godbo iz njegovih ust. Tako mirno se ne bosta nikoli več srečala. Pa saj zajca že danes skrbi. Čemu je pa tako jezno topotnil s taco po tleh! Čemu? Čemu jo je pa tako hitro odkuril?

Če bi znali njegovi znanci govoriti, in bi jim on povedal, kaj je danes doživel, pa bi vsi stisnili njegovo kosmato taco in bi mu rekli: »Srečen si bil.«

In če bi znali psi govoriti, pa če bi Dači povedal Jožetovemu Pozorju ali Štefinovemu Paziju, koga

Dva začatníka.

je ta dan srečal, kaj bi mu neki Pozor ali Pazi za-
brusil v smrček?

»Ti mrcina neumna! Nikoli ne bo nič iz tebe!
Ali nisi znal vsaj mene poklicati! Sram te je lahko!«
Dobro, da sta oba molčala, zajček in Dači.

A. P. Grigorjev:

Smrt v snegu.

Lovec hodi v ljuti zimi
skozi beli gaj,
s puško-risanko na rami,
v srcu čvrst pogum.

Pa ga sreča kosmatinec
sredi gaja... hój!
Strel čez gore in doline —
krik in hrup in boj!

Skozi gaj zajoka burja
v žalostno slovó,
a nad poljem vran zakraka
v tužni zimski dan:

„Kdo li pal je — kdo zaspal je?
Eden ali dva?
Padli bomo vsi zapored:
človek in žival.“

Tone Kosem:

Dihur in lisica.

(Basen.)

Na svoji tihotapski poti iz goščave proti vasi zaloti nekoč lisica dihurja, mastečega se z golobom.

»Dober tek, gospod dihur!« mu vošči prijazno in pristopi bliže k njemu, mlaskaje z jezikom in poželjivim pogledom objemaje dihurjevega goloba. — »Pa kako to, da ste si izbrali danes goloba za večerjo? Saj ponavadi, kakor mi je znano, ste si postregli s čim boljšim. Za takega gospoda — pa golob! Preskromni ste, gospod dihur, mnogo preskromni... Zdaj me pa poslušajte — veselo novico vam pri našam: tam doli v Zeleni globeli je pet kokoši; človek, tat, jih je skrtil tjakaj v grmičje, da pride ponje ponoči in jim zavije vratove... Pomislite, gospod dihur, — pet kokoši! To bi bila za vas prava večerja! Cela pojedina, ki bi nanjo lahko povabili še svoje znanke in prijatelje. Samo požuriti se morate, da vas ne prihiti človek! Že se mrači, bliža se noč... Hitro pojdite — nikar ne zamudite te lepe prilike! Jaz pa bom ostala tačas tukaj in pazila na goloba, da vam ga kdo ne ukrade.«

»O, dà, zlata vredni so zvesti čuvaji! Še več kakor zlata vredni pa blagohotni svetovalci in vneti govorniki!« se zareži dihur poredno s svojimi ostrimi zobmi. »Pa poslušajte še mene, tetka lisica! Tudi jaz vam bom nekaj povedal. Še bliže kakor do Zelene globeli je od tukaj do Rumene kotanje. In kaj je

tam? V Rumeni kotanji je skritih deset kokoši — ne samo pet kakor v Zeleni globeli. Torej najprvo pojdem v Rumeno kotanjo, ker se mi obeta tam bolj obila pojedina. Šele potem pojdem v Zeleno globel — za povečerjek. Teга-le goloba, ki sem ga pa ravno načel, pa tudi ne pustim: za predvečerjek naj mi bo, da bom lažje hodil. Vas, tetka, pa prosim potrpljenja za toliko časa, da bom s tem predvečerjekom pri kraju. Hkrati vas tudi vljudno povabim s seboj na pojedino v Rumeno kotanjo. Če ne od tam — sita in napeta kakor bobna — se pa gotovo povrneva iz vaše Zelene globeli — kaj ne, gospa lisica?»

In dihur se zbadljivo zakrohoče.

»Smrdljivec smrdljivi — ti se misliš norčevati iz mene?!« mu sikne v čeljusti lisica vsa razjarjena, ko izprevidi, da se ji je ponesrečila zvijača. »Sama hinavščina te je in pa domišljavost! Hinavec si, ker ne govoriš odkrito, domišljavec pa, ker si predstavljaš, da mi je res kaj do tvojega goloba. Sicer pa — srečno! Preveč grd si, da bi se s teboj še kaj razgovarjala!«

Izrekši, zapusti lisica z dolgim nosom »gospoda dihurja«.

Dopis.*

Izlet škofovješkega Marijinega vrtca. — Dne 26. avgusta je napravil naš Marijin vrtec izlet na Sv. Jošt. Vse je bilo že prej pripravljeno in določeno. Toda, joj nesreče! Čez noč je začelo deževati. Nič več ni bilo upanja, da bi se izprevedrilo. Vendar je še Bog drugače obrnil. Kmalu je prikukalo zlato solnce izza gorâ, dasiravno je bilo naokrog še vse megleno.

Zato smo šle deklice s č. g. voditeljem le na pot. Med potjo smo prepevale božo- in domoljubne pesmi ter prispele okrog 11. ure na cilj.

Najprvo smo se odpočile, nato pa šle v cerkev, kjer je imel č. g. voditelj sv. mašo in kratko pridigo.

Po južini, ki jo je seveda prinesla vsaka deklica s seboj, smo se veselile lepega razgleda, ki ga nudi na tej višini širna narava.

Bile smo tudi na svetih stopnicah in smo ondi prav pobožno molile.

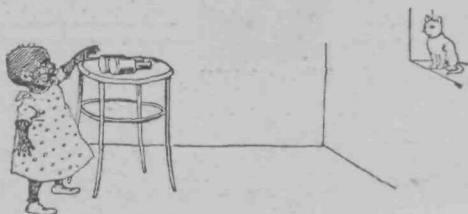
Pred odhodom smo se še enkrat ozrle na prelepo okolico, pa tudi proti domačemu kraju, ki se prej zaradi goste megle ni videl. Sedaj smo pa vendar zagledale starodavni grad na griču.

Pošiljale smo mu v duhu srčne pozdrave, ki so hiteli mimo bistre Save čez šumečo Soro — domov.

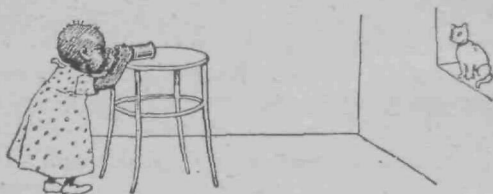
Nato smo se zvrstile za svojimi pozdravi tudi me, pa šle čez razne griče in gozdove prav vesele in zadovoljne nazaj v naš kotek, kjer leži naš ljubi domek. Uverile smo se, da je res, kar pravi pregovor: »Povsod lepo, doma najlepše.« **Minka K.**

* Pošljite nam Marijini vrtci poročila, kako se kaj gibljete in razvijate. Radi jih bomo priobčili v bodrilo Mar. vrtcem drugod.

Radovedni zamorček.

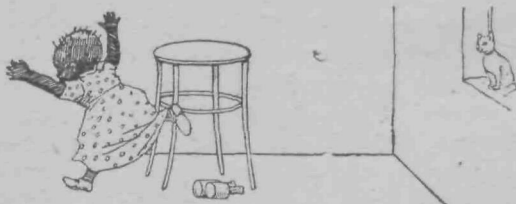
»Kaj pa je to, kaj pa je to?«

»Znabiti tu skozi se vidi lepo?«

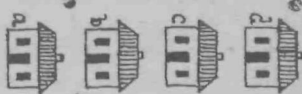
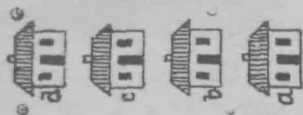
»Oh, maček je to! Oh, maček me bo!«

»U ju, u ju, u ju!«

F. Lamprecht:

Čuden zid.

Prebivalci v 16. hišah so si zgradili skupen vodnjak. Prebivalci hiš pri **a** in **c** so pa vodnjak onesnažili. Zato so jim prebivalci hiš pri **b** in **d** prepovedali, nositi iz njega vodo. A prebivalci pri **a** in **c** se za prepoved niso brigali. Prebivalci hiš pri **b** in **d** so pa napravili zid, tako postavljen, da prebivalci hiš pri **a** in **c** niso mogli k vodnjaku. Kako je šel ta zid?

Popravi! Po krivdi stavca rešitev rebusa v decemberski številki 1918 ni točna. Glasi naj se: lepoto (ne krasoto!) stvarstva.

Vabilo na naročbo!

„Neprecenljive vrednosti je vsakemu, a v prvi vrsti mladini dobro čtivo. Da se otroci hitro naučijo gladko slovensko brati, naročite jim matere list „Angelček“. Vaši mali vas bodo tudi bolj ubogali, če bodo brali v „Angelčku“ povesti o pridnih otrokih. „Angelček“ je veselje malih. Matere, ve svoje otroke ljubite in ste srečne, če so veseli in pridni. Vaša želja se pa lahko izpolni. „Angelček“ je otrokom tako potreben kakor oko človeku. Jaz ga imam tudi. In ga bom vedno prav toplo priporočala vsem materam in otrokom. Moji mali ga silno radi berejo. To (kar stane) je v resnici malenkost v primeri z dušnimi zakladi, ki jih zna položiti v otroško dušo tako ljubko.“

To gorko priporočilo „Angelčka“ je priobčila zavedna mati-Korotanka v listu „Mir“ (1918, št. 10). Oslabili bi silo njenih besedi, če bi jim kaj dodali. Le to obljubimo, da bomo tudi prihodnje leto vse storili, kar nam je v sedANJI težki dobi mogoče, da bo podajal „Angelček“ slovenski mladini mikavno, poučno in blažilno razvedrilo.

Radi vseobče draginje moramo pa ceno lističu nekoliko zvišati. Le toliko, da izhajamo.

„Angelček“ (brez „Vrtca“ prejeman) stane na leto 2 K 50 v.

Naročnino in reklamacije (naznanila, če kdo kake številke ni prejel) je pošiljati z naslovom: Upravništvu „Angelčka“ v Ljubljani, Sv. Petra c. 80; vse spise in rešitve pa na naslov: Uredništvo „Angelčka“, Rova, p. Radomlje, Kranjsko. Letna naročnina naj se izvoli vnaprej plačati, in kmalu poravnati, kjer je kaj zaostalega. V polajšavo pošiljatve naročnine so priložene tej številki položnice.

Za upravništvo:

Za uredništvo:

Profesor dr. Jožef Demšar.

Župnik Jožef Volc.